

UZASADNIENIE

Decyzją z 5 czerwca 2023 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. stwierdził, że M. G. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność u płatnika K. G. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 7 grudnia 2022 roku. W ocenie Oddziału biorąc pod uwagę powyższe od 7 grudnia 2022 r. ubezpieczona nie podjęła współpracy z Panem K. G. przy prowadzeniu pozarolniczej działalności, a zgłoszenie ubezpieczonej do ubezpieczeń od 7 grudnia 2022 r. jako osoby współpracującej z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność miało jedynie na celu uzyskanie tytułu do ubezpieczeń społecznych i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą ubezpieczonej, a następnie macierzyństwem .

(decyzja – str. 53-58 akt organu rentowego)

Odwołanie od w/w decyzji wniosła M. G. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zarzucając decyzji naruszenia przepisów, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że M. G. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność u płatnika K. G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 7 grudnia 2022 roku oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem.

(odwołanie – k. 3-13)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powielając argumentację jak w zaskarżonej decyzji oraz zasądzenie od odwołujących na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych prawem wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

(odpowiedź na odwołanie – k. 62-63)

Na rozprawie w dniu 12 stycznia 2024 roku pełnomocnik wnioskodawczyni i zainteresowanego poparł odwołanie i przyłączył się do odwołania, zaś pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

(rozprawa z dnia 12 stycznia 2024 roku e-protokół (...):07:47 – 00:32:30 – płyta CD – k. 401)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik K. G. prowadzi od 8 lipca 2021 roku działalność gospodarczą, której przedmiotem jest wykonywanie prac protetycznych na zlecenie innych pracowni technik dentystrycznych oraz lekarzy stomatologów.

(okoliczność bezsporna, wydruk z (...) k. 18)

K. G. i M. G. są małżeństwem. Mieszkają pod jednym adresem.

(okoliczność bezsporna)

W związku z rozwojem firmy w dniu 7 grudnia 2022 roku K. G. rozpoczął współpracę ze swoją małżonką. Z zawodu ubezpieczona jest laborantem, technologiem i inżynierem oraz magistrem zarządzania i towaroznawstwa. (...) na początku znajdowała się w ich domu na dolnym piętrze, teraz jest to wynajmowany lokal. Syn stron od września 2022 roku uczęszcza do żłobka. Ubezpieczona wcześniej nie pracowała, zajmowała się dzieckiem. Skarżąca miała podejrzenie guza na dłoni, dopiero po diagnozie – gdy okazało się, że jest zdrowa - zdecydowała się wspomóc męża na pełen etat. W grudniu gabinet był jeszcze w domu stron. M. G. wykonywała czynności które zlecił jej mąż. Układała zlecenia według terminów. Wyciągała pracę lekarzy, dezynfekowała i ustawiała pod odpowiednim kątem.

Przygotowywała masę gipsową, brała wycisk i zalewała pod odpowiednim kątem gipsem. Wybijała odlewy z masy. Oczyszczała masę, piaskowała elementy do protez. Zajmowała się także mediami społecznościowymi, nagrywała filmiki, wstawiała posty. Dzięki temu zyskiwali klientów. Ubezpieczona zajmowała się także wysyłką gotowych protez oraz odbieraniem ich z gabinetu współpracującej lekarki oraz firmy wysyłkowej. Za wysyłane paczki płaciła zarówno gotówką jak i kartą, wysyłane były w różnych godzinach. Odbierała także zamówienia z hurtowni, by mąż mógł zająć się tylko zleceniami. Wystawiała także faktury, kontaktowała się z biurem księgowym, zajmowała się obsługą mailową, wysyłała oferty współpracy. Nie miała ściśle określonych godzin pracy. Wykonywała czynności, gdy dziecko było w żłobku – 8-16, 14, także w sobotę, niedzielę, albo w godzinach popołudniowych, gdy mogła liczyć na pomoc rodziców. Małżonkowie wspólnie starali się o pożyczkę. Musieli sporządzić wspólnie biznesplan. Zwolnienie lekarskie było spowodowane ciążą. O drugiej ciąży dowiedziała się 3.04.2023 r. W tym czasie pracownia musiała zostać przeniesiona. Ubezpieczona i płatnik szukali stażysty na jej miejsce, ale do dziś nie znaleźli.

(zeznania skarżącej e-protokół z dnia 7 listopada 2023 roku 00:03:55-00:39:45 k. 238 w związku z e-protokołem z dnia 12 stycznia 2024 roku 00:05:44- 00:07:46 k. 401, zeznania płatnika e-protokół z dnia 7 listopada 2023 roku 00:39:45-00:56:13 k. 238 w związku z e-protokołem z dnia 12 stycznia 2024 roku 00:05:44- 00:07:46 k. 401, zeznania świadka O. B. e-protokół z dnia 7 listopada 2023 roku 00:58:50-00:56:13 k. 238, zeznania świadka A. F. e-protokół z dnia 7 listopada 2023 roku 01:04:26-01:08:26 k. 238, zeznania świadka J. Z. e-protokół z dnia 7 listopada 2023 roku 01:08:49-01:13:15 k. 238, zeznania świadka K. S. e-protokół z dnia 7 listopada 2023 roku 01:14:09-01:23:57 k. 238, potwierdzenia nadania przesyłek k. 338, 345, 351-352, faktury vat k. 228-234, ogłoszenie o poszukiwaniu stażysty k. 225-227, korespondencja mailowa k. 37-40, zrzut ekranu rozmowy z klientem k. 45, 47-51, wyciąg z rachunku bankowego ubezpieczonej k. 84-96, umowa korzystania z usług Niepublicznego (...) w A. k. 19-22, umowa najmu lokalu użytkowego z dnia 6.03.2023 wraz z aneksem k. 54-60, dokumentacja pożyczkowa – k. 246 - 293)

Badaniem ginekologicznym przeprowadzonym w dniu 3 kwietnia 2022 roku potwierdzono u wnioskodawczyni 8 tydzień ciąży. Od dnia 3 kwietnia 2023 roku ubezpieczona była niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży.

(karta ciąży – k. 105-111, dokumentacja medyczna k. 184-210)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i znajdujących się w aktach sprawy, a także w oparciu o zeznania wnioskodawczyni, płatnika, a także w oparciu o zeznania powołanych w sprawie świadków. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i stron uznając je za w pełni wiarygodne. Przesłuchani w sprawie świadkowie, to osoby związane z pracą ubezpieczonej jako osoby współpracującej z płatnikiem K. G.. Podnieść należy, że zeznania świadków i stron wzajemnie potwierdzają się. Świadczenie są osobami obcymi w stosunku do wnioskodawczyni, poza jej siostrą, która zeznawała co do sposobu funkcjonowania domu płatnika i ubezpieczonej, oraz w ocenie Sądu nie mają żadnego interesu, aby składać zeznania sprzeczne z rzeczywistością.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że M. G. podjęła współpracę ze swoim mężem K. G..

Sąd pominął wniosek dowodowy pełnomocnika ZUS o przedstawienie godzin transakcji kartą dokonywanych przez ubezpieczoną, jako nieistotny dla rozstrzygnięcia, gdyż ubezpieczona nie podlegała reżimowi stosunku pracy, nie miała konkretnych godzin pracy i stałego miejsca jej świadczenia. Pełnomocnik ZUS nie zgłosił w tym zakresie zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i powoduje zmianę zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 5 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U.2021.0.423 t.j, dalej ustawa systemowa.) osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność na obszarze

Rzeczypospolitej Polskiej oraz osoby z nimi współpracujące podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

W myśl art. 8 ust. 11 ustawy systemowej za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorcami, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Okres podlegania obowiązkowi ubezpieczeń określa przepis art. 13 pkt. 5 cytowanego aktu prawnego zgodnie, z którym osoby współpracujące podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie - od dnia rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej albo umowy zlecenia do dnia zakończenia tej współpracy.

Stosownie zaś do treści art. 36 ust. 1 ustawy systemowej każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych.

Niezbędnym warunkiem do uznania danej osoby za osobę współpracującą z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą, jest zaliczenie tej osoby do kręgu osób najbliższych dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą. Za osobę tę może być uznana tylko osoba, którą poza łączącym ją z prowadzącym działalność gospodarczą pokrewieństwem, pozostaje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Przy określeniu prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego należy brać pod uwagę następujące okoliczności: wspólny adres zameldowania (zamieszkania), prowadzenie wspólnego budżetu domowego, współpraca w załatwianiu codziennych spraw życiowych. Tym samym przyjąć należy, iż współpracujący to członkowie najbliższej rodziny, pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą prowadzącą działalność gospodarczą, przyczyniający się do prowadzenia działalności, działający na rzecz i w imieniu osoby prowadzącej działalność, zaangażowane w prowadzenie tej działalności.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego M. G. w okresie od 7 grudnia 2022 roku została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej K. G.. Ważność tego zgłoszenia została przez organ rentowy niesłusznie zakwestionowana. Niewątpliwie bowiem ubezpieczona podjęła współpracę przy prowadzeniu działalności odwołującego i z tego tytułu powinna w spornym okresie podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że odwołujący od momentu zawarcia związku małżeńskiego, czyli także w okresie spornym, pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym.

Kwestią sporną, poddaną ocenie Sądu Okręgowego, było więc jedynie ustalenie, czy stosunek prawny łączący wnioskodawczynię i wnioskodawcę, jako płatnika składek, w okresie od 7 grudnia 2022 roku spełniał kryterium uznania go za współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Przeprowadzone zaś w tym kierunku postępowanie dowodowe doprowadziło Sąd Okręgowy do przekonania, że ubezpieczona w spornym okresie współpracowała z K. G. przy prowadzeniu przez niego pozarolniczej działalności gospodarczej.

Podkreślić należy, że orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, iż za współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej, powodującą obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych uznać należy taką pomoc udzieloną przedsiębiorcy przez jego małżonka, która ma charakter stały i bez której stanowiące majątek wspólny małżonków dochody z tej działalności nie osiągałyby takiego pułapu, jaki zapewnia ich współdziałanie przy tym przedsięwzięciu. Ocena, czy w konkretnej sytuacji pomoc świadczona przez małżonka może być uznawana za współpracę w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy z 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, stanowiącą w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy

podstawę do objęcia tej osoby obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym i rentowymi, wymaga uprzednich ustaleń faktycznych co do charakteru i rodzaju tych czynności (wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 2008 r., II UK 286/07, pub. OSNP 2009/17-18/241).

Za współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej powodującą obowiązek ubezpieczeń: emerytalnego i rentowych uznać można tylko taką pomoc udzieloną przedsiębiorcy przez jego małżonka, która ma charakter stały i bez której stanowiące majątek wspólny małżonków dochody z tej działalności nie osiągałyby takiego pułapu, jaki zapewnia współdziałanie przy tym przedsięwzięciu. Takie rozumienie współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej odpowiada bowiem celom ustawy systemowej wyrażającym się przymusem ubezpieczenia, na zasadzie równości, wszystkich zarobkujących własną pracą, niezależnie od podstawy jej świadczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 lutego 2012 r., III AUa 1581/11, pub. OSA 2013/8/108-120, podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 27 września 2012 r., III AUa 445/12, LEX 1220774).

Ponadto Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 6 stycznia 2009 roku, sygn. akt II UK 134/08 (pub. OSNP 2010/13-14/170, OSP 2011/4/37) określił cechy konstytutywne pojęcia „współpraca przy działalności gospodarczej”, o której mowa w art. 8 ust. 11 ustawy

z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując, iż są nimi występujące łącznie: a) istotny ciężar gatunkowy działań współpracownika, które nie mogą mieć charakteru wtórnego, b) bezpośredni związek z przedmiotem działalności gospodarczej, c) stabilność i zorganizowanie oraz d) znaczący czas i częstotliwość podejmowanych robót (podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., sygn. akt II UK 315/09).

Tym samym przyjąć należy, iż współpracujący to członkowie najbliższej rodziny, pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą prowadzącą działalność gospodarczą, przyczyniający się do prowadzenia działalności, działający na rzecz i w imieniu osoby prowadzącej działalność, zaangażowani w prowadzenie tej działalności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 czerwca 2016 r., III AUa 137/16).

Oceniając pod kątem powyższych przesłanek zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy, Sąd Okręgowy uznał, że pozwala on na przyjęcie, iż wnioskodawczyni współpracowała przy prowadzeniu działalności gospodarczej męża w okresie od 7 grudnia 2022 roku. Podejmowane przez nią w tym okresie czynności dotyczące pomocy w prowadzeniu działalności gospodarczej wnioskodawcy miały bowiem charakter stały i nie były okazjonalne. Ponadto, współdziałanie wnioskodawczyni przy prowadzonej działalności gospodarczej przyczyniło się do jej rozszerzenia poprzez zdobycie kolejnych klientów.

Świadkowie powołani przez odwołujących potwierdzili, iż widzieli wnioskodawczynię przy wykonywaniu czynności związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz że była ona obecna przy nadawaniu paczek dla firmy współpracującej. Jako osoba odpowiedzialna za kwestie marketingu wykonywała czynności z tym związane, podobnie, jak proste prace przy protezach oraz prace biurowe. Nie ulega wątpliwości, że nawiązanie współpracy było niezbędne i przyczyniło się od odciążenia wnioskodawcy, który mógł skupić się na podjętych zleceniach.

W ocenie Sądu zeznania w niniejszej sprawie są jasne, logiczne, niesprzeczne oraz wzajemnie uzupełniają się. Wersję zdarzeń przedstawioną przez wnioskodawczynię potwierdzają świadkowie, w tym osoby współpracujące z wnioskodawcami - osoby obce dla każdej ze stron, a więc niemające interesu w tym, by zeznawać na korzyść, którejkolwiek z nich. Ponadto zeznania te są spójne oraz niesprzeczne. Stwierdzić należy, iż wskazane przez wymienione wyżej osoby okoliczności znajdują również potwierdzenie w treści dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, a więc w pozostałym zebranych w sprawie materiale dowodowym powołanym w opisanym stanie faktycznym.

Na podkreślenie zasługuje okoliczność, iż złożone do akt dokumenty nie były kwestionowane przez ZUS, a zeznania wnioskodawczyni oraz świadków nie zostały zasadnie podważone w toku procesu przez organ rentowy, który nie przedstawił w czasie postępowania przed sądem żadnych dowodów na poparcie swoich racji.

W ocenie Sądu należycie zostały wyjaśnione i uprawdopodobnione motywy związane z nawiązaniem współpracy z wnioskodawczynią, gdyż w spornym okresie działalność gospodarcza została rozwinięta o kolejnych klientów z związku z działalnością w mediach społecznościowych, a następnie przeniesiona do lepiej przystosowanego lokalu celem dalszego rozwoju i zatrudnienia ewentualnego dodatkowego pracownika. Poza samą stroną marketingową oraz pomocą przy protezach wykazano, że wnioskodawczyni zajmowała się również pracami biurowymi, gdyż regularnie kontaktowała się z biurem rachunkowym i klientami. Nadto brała udział w rozmowach dotyczących ewentualnych nowych kontrahentów, a także czynnie brała udział w czynnościach związanych z zaciągnięciem pożyczki związanej z rozwojem prowadzonej działalności.

Argumentacja przedstawiona przez organ rentowy, zgodnie z którą na czas niezdolności do pracy wnioskodawczyni, nikt nie został zatrudniony na jej miejsce, nie zasługuje na aprobatę. Ubezpieczona i płatnik podkreślili, że podjęli działania zmierzające do zatrudnienia pracownika na zastępstwo, jednak nie znaleźli odpowiedniej osoby, która rzetelnie wykonywałaby powierzone obowiązki. Organ rentowy nie wykazał także, że czynności ubezpieczonej były okazjonalne.

Natomiast samo zgłoszenie wnioskodawczyni do ubezpieczeń społecznych, a następnie korzystanie z przysługujących z tego tytułu świadczeń nie jest sprzeczne ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Należy również podkreślić, że odwołująca została zgłoszona do ubezpieczeń od 7 grudnia 2022 roku, zaś niezdolna do pracy stała się w okresie od 3 kwietnia 2023 roku z uwagi na nieplanowaną ciążę, a zatem niezdolność powstała cztery miesiące po podjęciu współpracy. Warto wskazać, że wnioskodawczyni i płatnik wskazywali, że od początku planowali współpracę i gdyby nie podejrzenie nowotworu u wnioskodawczyni, to zapewne ich współpraca zaczęła by się już we wrześniu 2022 roku, kiedy to syn stron dostał się do żłobka.

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do przekonania, iż decyzja organu rentowego wydana została w oparciu o błędnie ustalony stan faktyczny i nie znajduje ona oparcia w realiach niniejszej sprawy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że odwołująca w spornym okresie była osobą współpracującą, wykonywała szereg stałych czynności, co zostało potwierdzone zarówno złożonymi do akt dokumentami, jak i zeznaniami świadków, ubezpieczonej i płatnika.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k. p. c. zmienił zaskarżoną decyzję w punkcie 1 sentencji wyroku i stwierdził, że M. G. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą u płatnika składek K. G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 7 grudnia 2022 roku.

Sąd w punkcie 2 sentencji wyroku orzekł o kosztach procesu na podstawie zasady odpowiedzialności za wynik procesu, tj. art. 98 k.p.c. zasądając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w Ł. na rzecz M. G. i K. G. kwoty po 180 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U z 2018 r. poz. 265.).

Sąd zasądził odsetki na podstawie art. 98 § 1¹, stanowiącym, że od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.